

officials through the introduction of electronic reception desks and the processing of citizens' appeals in a faster time frame.

1. Corruption perception index - 2022 [Electronic resource] - Access mode: <https://cpi.ti-ukraine.org/en/>
2. Про запобігання корупції [Electronic resource] – Access mode: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
3. Corruption, complexity and governance: the role of transparency in highly complex system [Electronic resource] - Access mode: http://www.virtusinterpress.org/IMG/pdf/COC__Volume_8_Issue_3_Spring_2011_Continued2_.pdf.

УДК 351 + 342.95

DOI: 10.31733/17-03-2023-605-606

Олександр КОМАРУК

студент ННІ права та інноваційної освіти

Науковий керівник:

к.ю.н. Євгенія МІНАКОВА

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ФЕНОМЕН КОРУПЦІЇ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОДОЛАННЯ

Корупція – одна з найбільших глобальних проблем у сучасному світі. Яка виникла у тих, чи інших формах задовго до встановлення сьогоденного суспільного устрою у світі. Власне закріплене у законодавстві визначення корупції – це використання особою зазначеною у статті 3 Закону України про запобігання корупції 1 наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання нею неправомірної вигоди, або прийняття такої вигоди, чи прийняття пропозиції (або обіцянки) такої вигоди для себе, чи інших осіб – це визначення зазначено у статті 1 Закону України про запобігання корупції [1].

Академічне визначення корупції – це негативне суспільне явище, яке виражається у протиправному використанні службовими особами, політичними та громадськими діями їх посадових можливостей та певних привілеїв з метою особистого збагачення.

На нашудумку законодавче визначення є більш точним ніж академічне – оскільки воно передбачає більше коло суб'єктів корупційної діяльності, а також більш влучно визначає потенційну вигоду, що має на меті отримати суб'єкт корупційного діяння.

Характерною, яскраво вираженою характеристикою корупційного діяння є конфлікт інтересів [2]. На офіційному порталі Національного агентства з питань запобігання корупції є окремий розділ присвячений конфлікту інтересів. Робочі інтереси особи починають перетинатись (йти у розріз) с приватними інтересами цієї особи.

Зазначимо основні негативні наслідки, що викликані корупцією:

Суттєво заважає країні розвиватися, заважає побудові громадянського суспільства та не дає різним правовим та державним інститутам ефективно працювати.

Корупція призводить до втрати податків – якщо податкові органи привласнюють собі певну частину податків.

Вона гальмує розвиток державної економіки – насамперед через неефективний розподіл і використання державних коштів та ресурсів.

Суттєве зниження ефективності роботи усього державного апарату в цілому, зокрема через втрату часу на подолання перешкод, що їх спричиняє явище корупції.

Корупція призводить до того, що приватні підприємці усіх рівнів втрачають свої кошти – як наслідок стають банкрутами.

Це суттєво знижує, а подекуди навіть взагалі унеможлиблює інвестиції у різноманітні державні сфери з-за кордону.

Корупція призводить до не цільового та не ефективного розподілу міжнародної допомоги, що зменшує її надходження у майбутньому та не розвиває ті сфери на які ця допомога була виділена.

Корупція призводить до більшої нерівності у суспільстві де його так- би мовити розшарування, до створення сприятливих можливостей для формування олігархату.

Корупція призводить до появи та розвитку організованої злочинності яка згодом починає впливати на суспільні, політичні та економічні процеси в державі.

Корупція призводить до зниження якості суспільного сервісу, та стрімкого падіння суспільних цінностей та морально-етичних норм.

Отже ми розглянули десять основних негативних явищ, що несе за собою корупція – тепер варто задатись питанням як перемогти це явище, чи хоча б суттєво зменшити її рівень.

Однозначно найнижчий рівень корупції саме у тих країнах, де найвищий рівень дотримання законів та де існують і функціонують інститути для втілення законодавчої бази в життя. У 1990-ті роки абсолютна більшість країн світу визнали глобальну корупційну проблему. ООН та Рада Європи прийняли низку важливих документів у цій сфері. Кримінальна конвенція Ради Європи «Про боротьбу з корупцією» [3], що була ратифікована Україною 27 січня 1999 року, а також цивільна конвенція Ради Європи «Про боротьбу з корупцією»[4], що також ратифікована Україною 4 листопада 1999 року. Однак ці документи Ради Європи мають локальне значення, тобто застосовуються лише в державах які їх ратифікувала. ООН прийняла конвенцію проти корупції [5], що була прийнята 31 жовтня 2003 року. І сьогодні – 20 років потому ця конвенція залишається єдиним універсальним обов'язковим документом для боротьби з корупцією, її підписали 181 з 193 країн ООН. Цей документ містить 71 статтю, що поділені на 8 глав. Відповідно до цього документу держави учасники конвенції беруть на себе зобов'язання втілити певні антикорупційні інститути, що спрямовані на запобігання корупції, включаючи отримання хабарів (як внутрішніх, так і зовнішніх), привласнення, торгівлі з пов'язаними особами з відмивання коштів.

В Україні позитивні тенденції в антикорупційному законодавстві стали наслідками Євро Майдану та Революції Гідності. Вище згаданий Закон України «Про запобігання корупції» - який власне і передбачав створення Національного агентства з питань запобігання корупції – набув чинності 28 жовтня 2014 року. З 2016 року в Україні тривала судова реформа, як наслідок у 2018 році розпочав свою діяльність новостворений Вищий Антикорупційний суд України [6], а також у прокуратури забрали функції досудового розслідування частина з яких дісталась новоствореній інституції – Державному Бюро Розслідування (ДБР), що розслідує у тому числі правопорушення пов'язані з високопосадовцями, суддями, слідчими і правоохоронцями та іншими посадовцями. На офіційному порталі ДБР є розділ «Економічні розділи» де можна ознайомитись роботою у цій сфері. Тобто можна зазначити, що починаючи з 2014 року Україна прийняла законодавчу базу за для ефективної протидії корупції, так це відбувалось не таким швидким темпом як того потребувало суспільство однак великі зміни потребують часу.

Отже головний спосіб максимально мінімізувати корупційні прояви – це прийняття та забезпечення функціонування належної законодавчої бази у сфері протидії корупції, а правосвідомість громадян та рівень громадянського суспільства буде рости по мірі того, чим краще, ефективніше будуть функціонувати В Україні Закони.

---

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 2020. Ст. 2056.

2. Борисов В., Кальман О. Громадянське суспільство та питання подолання корупції. Вісник академії правових наук. 2005. № 2. С. 168–173.2.

3. Бусол О.Ю. Протидія корупційній злочинності в Україні у сучасний період : монографія. Київ : Ін Юре, 2014. 564 с.

4. Костенко В.М. Світовий досвід протидії корупційним проявам. Держава і право. 2012. № 58. С. 302–308.